

LEGISLATIVA PRO VYUČUJÍCÍ NÁBOŽENSTVÍ

(PLATNÁ K 1. 9. 2015)

Výuka předmětu náboženství se ve školách řídí především těmito legislativními předpisy:

- Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a ve znění pozdějších předpisů (poslední novela je účinná od 1. 1. 2015), **§ 15**
- Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **§ 3, 4, 14 (22) a 32**
- Zákon č. 17/2006 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, **§7, odst. 1, písm. a)**
- Vyhláška 256/2012 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, kterou se mění Vyhláška 48/2005 Sb., **§15 a 16**
- Školní vzdělávací program dané školy

Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

§ 15

Vyučování náboženství

(1) Ve školách lze v souladu se zásadami a cíli vzdělávání podle § 2 vyučovat náboženství. Náboženství mohou vyučovat registrované církve nebo náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno zvláštní právo vyučovat náboženství ve státních školách, (§ 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb.) a to i společně na základě jejich písemné dohody.

(2) V základních a středních školách zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se vyučuje náboženství **jako nepovinný předmět**, pokud se k předmětu náboženství uskutečňovanému danou církví nebo náboženskou společností přihlásí ve školním roce **alespoň 7 žáků školy**. K vyučování náboženství lze spojovat žáky z několika ročníků jedné školy nebo více škol, **nejvýše však do počtu 30 žáků ve třídě**. Spojovat žáky z více škol k vyučování náboženství lze na základě **smlouvy mezi příslušnými školami**, která upraví rovněž úhradu nákladů spojených s tímto vyučováním.

(3) Vyučovat náboženství může **v pracovněprávním vztahu** k právnické osobě, která vykonává činnost dané školy, **pověřený zástupce církve nebo náboženské společnosti**, který splňuje **předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka** podle zvláštního právního předpisu (Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů). Pověření vydává statutární orgán církve nebo náboženské společnosti, v případě římskokatolické církve **statutární orgán příslušného biskupství**.

KOMENTÁŘ KPC

Pokud o výuku Náboženství projeví zájem 6 a méně dětí (a to na celé škole), mají statutární orgán římskokatolické farnosti (farář) a ředitel školy následující možnosti.

- a) Se zřizovatelem školy lze jednat o výjimce podle § 23, odst. 3 zákona 561/2004 Sb., aby bylo náboženství vyučováno jako **nepovinný předmět**.
- b) Náboženství je ve škole vyučováno jako **zájmový útvar** („kroužek“), který je realizován pod záštitou školy.
- c) **Římskokatolická farnost uzavře se školou smlouvu o pronájmu prostor**, obvykle za symbolickou částku, nebo **smlouvu o výpůjčce prostor**, v případě, že nájem je za 0,- Kč. Výuka tak probíhá naprosto odděleně od chodu školy, vyučující neuzavírá další smlouvu se školou a jeho činnost není školou placená.

Pokud na výuku náboženství docházejí do školy žáci sousední školy, měli by **ředitelé mezi sebou podepsat smlouvu o podmínkách spojování žáků různých škol k výuce** (srov. §15, odst. 2). Ředitelé by to měli vědět.

POZOR! Smlouvu o pronájmu (výpůjčce) prostor podepisuje statutární zástupce farnosti (farář), nikoli vyučující.

Na pojištění odpovědnosti za škody a na pojištění majetku je uzavřena pro farnost ostravsko-opavské diecéze pojistná smlouva mezi Biskupstvím ostravsko-opavským a společností UNIQA pojišťovna, a.s.

- d) Výuka náboženství je **realizována na faře**.

Pozn.: **Další podmínkou realizace výuky náboženství je zařazení tohoto nepovinného předmětu do školního vzdělávacího programu.** Vyučující tedy odevzdá řediteli školy předmětovou osnovu pro ŠVP. Může ji zpracovat sám, nebo ji lze stáhnout z <http://kpc.doo.cz/osnovy/svp-predmetova-osnova/>.

Komentář k odst. 3)

Vyučující náboženství tedy musí být v pracovněprávním vztahu ke škole. To znamená, že nelze náboženství vyučovat v rámci dobrovolnictví, tj. bez nároku na mzdu, plat nebo odměnu.

POZOR! Pracovněprávní vztah se neřeší, jestliže má farnost se školou uzavřenou smlouvu o pronájmu prostor.

Druhy pracovněprávního vztahu:

- a) **Pracovní smlouva** (např. v případech, že vyučující ve škole vyučuje další předměty. Výuka náboženství je tedy součástí jeho pracovního úvazku).
- b) **Dohoda o provedení práce** (příp. Dohoda o pracovní činnosti)

Pověřením církve pro laické vyučující je **kanonická mise**; kněží a jáhnové mají pověření uvedeno ve svém **jmenovacím dekretu**. Tyto dokumenty vyučující předkládají řediteli školy. **O kanonickou misi vždy žádá pro vyučujícího statutární zástupce římskokatolické farnosti, na jejímž území výuka probíhá, na Katechetickém a pedagogickém centru Biskupství ostravsko-opavského.** Kanonická mise je odeslána jemu, i příslušnému vyučujícímu. Platí jeden nebo tři roky dle stanovených podmínek.

**Zákon 563/2004 Sb.,
o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů a ve znění pozdějších předpisů**

§ 3

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

(1) Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,**
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,**
- c) je bezúhonný,**
- d) je zdravotně způsobilý a**
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.**

(5) Posuzování předpokladu podle odstavce 1 písm. d) se řídí zvláštním právním předpisem (Směrnice Ministerstva zdravotnictví č. 49/1967 Věstníku Ministerstva zdravotnictví o posuzování zdravotní způsobilosti k práci (reg. 2/1968 Sb.), ve znění pozdějších předpisů).

(6) Uznávání odborné kvalifikace a splnění předpokladu bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti u státních příslušníků členských států Evropské unie, případně jejich rodinných příslušníků, a státních příslušníků ostatních států, kteří jsou v členském nebo jiném státě oprávněni konat přímou pedagogickou činnost, se řídí zvláštními právními předpisy. (Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů).

KOMENTÁŘ KPC

Škola požaduje po vyučujícím patřičné doklady, že splňuje předpoklady být pedagogickým pracovníkem (ad 1) – doklad o dosaženém vzdělání (vysokoškolský diplom), výpis z trestního rejstříku (nesmí být starší než 3 měsíce), kanonickou misi nebo dekret (kopii), potvrzení o vstupní zdravotní prohlídce (škola by měla mít smluvního lékaře, který tyto prohlídky provádí; vstupní prohlídku si většinou hradí uchazeč o zaměstnání sám), příp. doklad o zkoušce z českého jazyka.

Pozn.: Někteří zaměstnavatelé proplácejí zpětně úhradu za vstupní prohlídku – je potřeba informovat se v dané škole. K provedení prohlídky smluvním lékařem je nutné mít **výpis ze zdravotní dokumentace** od svého obvodního lékaře (bývá většinou také zpoplatněn). Některé školy také povolují provedení prohlídky obvodním lékařem zaměstnance.

§ 4

Znalost českého jazyka

(1) Fyzická osoba, která získala **příslušnou odbornou kvalifikaci** stanovenou tímto zákonem **v jiném vyučovacím jazyce než českém**, je povinna prokázat znalost českého jazyka zkouškou, pokud není dále stanoveno jinak.

(2) **Zkoušku z českého jazyka lze vykonat** na vysoké škole v rámci programu celoživotního vzdělávání (Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů) nebo v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků nebo v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky. (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – školský zákon).

(3) Zkouška nenahrazuje odbornou kvalifikaci k výuce českého jazyka na základních, středních a vyšších odborných školách.

(4) **Prokázání znalosti českého jazyka se nevyžaduje** u fyzické osoby,

- a) která bude působit ve škole s jiným vyučovacím jazykem než českým,
- b) která úspěšně vykonala maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury,
- c) která vyučuje cizí jazyk nebo konverzaci v cizím jazyce.

(5) Pedagogičtí pracovníci, kromě pedagogických pracovníků uvedených v § 6 a 7, mohou prokázat znalost českého jazyka předložením **dokladu o složení jazykové zkoušky v zahraničí**.

§ 14

Učitel náboženství

Učitel náboženství získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v **akreditovaném magisterském studijním programu**

- a) v oblasti teologických věd,
- b) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů náboženství, nebo
- c) v oblasti pedagogických nebo společenských věd a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů náboženství, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů náboženství.

KOMENTÁŘ KPC

Ze zákona vyplývá, že učitel náboženství musí mít magisterské vzdělání, pokud se na něj nevztahuje platná výjimka (§22 a §32).

Pokud se jedná o učitele, který získal magisterský titul z pedagogických věd v jiných oborech, platí bod c).

KPC BOO organizuje ve spolupráci s Teologickou fakultou Jihočeské univerzity program celoživotního vzdělávání Učitelství náboženství, kterým je splněna podmínka §14, písm. c).

§ 22

(6) Pedagogický pracovník, který vedle přímé pedagogické činnosti, pro kterou má odbornou kvalifikaci, vykonává také další přímou pedagogickou činnost v rámci druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě, pro kterou nemá odbornou kvalifikaci, splňuje pro pracovníprávní účely předpoklad podle § 3 odst. 1 písm. b).

KOMENTÁŘ KPC

Ředitel školy může zaměstnat nekvalifikovaného učitele náboženství v případě, že na dané škole učí jiný předmět, pro který odbornou kvalifikaci splňuje, a to v případě, že počet hodin, v nichž vyučuje předmět, pro který kvalifikaci splňuje, je vyšší, než počet hodin předmětu, pro který kvalifikován není.

Např. Učitel vystudoval na Pedagogické fakultě obor Učitelství pro 1. stupeň a vyučuje v 1. třídě. Pro doplnění úvazku vyučuje 3 hodiny náboženství.

§ 32

(1) Fyzická osoba, která nespĺňuje předpoklad podle § 3 odst. 1 písm. b), může vykonávat přímou pedagogickou činnost po dni nabytí účinnosti tohoto zákona

a) pokud ke dni **účinnosti** tohoto zákona dosáhla 50 let věku a dlouhodobým výkonem přímé pedagogické činnosti na příslušném druhu nebo typu školy nejméně po dobu 15 let prokázala schopnost výkonu požadované činnosti,

b) nejdéle po dobu deseti let, pokud v této době nezahájí studium, kterým potřebný předpoklad získá, a toto studium úspěšně ukončí,

c) **jestliže v době vzniku základního pracovněprávního vztahu neuskutečňovaly vysoké školy pro výuku odborných předmětů ve střední a vyšší odborné škole akreditovaný magisterský studijní program příslušného studijního oboru; v tomto případě se získáním nejvyššího dosažitelného vzdělání v příslušném oboru považuje předpoklad odborné kvalifikace pro pracovněprávní účely za splněný,**

d) pokud ke dni 1. ledna 2015 dosáhla alespoň 55 let věku a pokud vykonávala přímou pedagogickou činnost na příslušném druhu školy nejméně po dobu 20 let.

KOMENTÁŘ KPC

Ředitel školy může zaměstnat na **nezbytně nutnou dobu** pedagogického pracovníka, který nespĺňuje podmínky odborné kvalifikace, pokud **prokazatelně nemůže zajistit výuku kvalifikovaným pedagogickým pracovníkem.**

Obsah předmětu Náboženství

Dle § 3 zákona 561/2004 Sb. se školy řídí Rámcovými vzdělávacími programy, které jsou na jednotlivých školách uskutečňovány jejich vlastními školními vzdělávacími programy. Ty pak obsahují učební osnovy s rozpracovanými obsahy jednotlivých vyučovacích předmětů.

Pro nepovinný předmět náboženství je tato učební osnova také zpracována – podle dokumentu OSNOVY K VÝUCE NÁBOŽENSKÉ VÝCHOVY ŘÍMSKOKATOLICKÉ CÍRKVE V 1.–9. ROČNÍKU ZÁKLADNÍ ŠKOLY (pro nepovinný předmět náboženství v základních školách), schválilo MŠMT dne 2. 6. 2004 s platností od 1. 9. 2004 pod č. j. 20 924/2003-22, církevně schváleno na 49. plenárním zasedání České biskupské konference dne 9. 4. 2003.

Otec biskup František Václav Lobkowicz vyjádřil přání, aby se veškerá výuka náboženství na základních školách v naší diecézi řídila tímto dokumentem.

Zpracovanou předmětovou osnovu předmětu Náboženství najdete na kpc.doo.cz v sekci VÝUKA NÁBOŽENSTVÍ.

Hodnocení předmětu

1. **Hodnocení nepovinných předmětů**, tedy i náboženství, se řídí vyhláškou 256/2012 (§ 15). Může být buď slovní podle § 15 odst. 2 vyhlášky, nebo klasifikačním stupněm podle § 15 odst. 3 vyhlášky (1 - výborný až 5 - nedostatečný) nebo klasifikačním stupněm doplněným o slovní hodnocení podle § 15 odst. 5 vyhlášky.
2. Dle vyhlášky 256/2012 (§ 16) není **zájmový útvar** (kroužek) hodnocen na vysvědčení.

Pozn.: Ve formulářích vysvědčení, které jsou v souladu s koncepcí RVP, již kolonka Nepovinný předmět není obsažena.

RADY NA ZÁVĚR

V PŘÍPADĚ, ŽE SE OCITNETE V NOVÉ PRACOVNĚPRÁVNÍ SITUACI A NEJSTE SI JISTÍ:

- smlouvu (dohodu) nemusíte podepsat ihned (můžete si vzít čas na rozmyšlenou)

- můžete svou situaci konzultovat s pracovníci KPC

Kontakt: Mgr. Markéta Korpasová, tel.: 604991738, email: mkorpasova@doo.cz